

רק מלאך רפאל ידע את הסוד הגדול שאברהם אבינו ברא בן בקר בספר יצירה!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

הנה כי כן מבואר המדרש, שבתחילה כאשר באו המלאכים אל אברהם טרם שאכלו אצלו, אשר מצד זה עדיין לא זכו ישראל במתן תורה, אז כתוב: "והנה שלשה אנשים נצבים עליו", שהמלאכים חשבו כי הם גדולים מאברהם, אבל אחרי שאכלו הסעודה אצל אברהם, שכתוצאה מכך זכו ישראל במתן תורה, הנה אז כתוב: "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו", שהשיגו המלאכים שאברהם גדול מהם כיון שזכו הוא ובניו למתן תורה, ולכן בשעת הסעודה: "מיכאל מירתת וגבריאל מירתת", כי השיגו שעל ידי אכילה זו לא יהיה להם שום חלק במתן תורה.

אולם מלאך רפאל לא מירתת, שהרי שנינו בגמרא (עירובין נד.): "חש בראשו יעסוק בתורה... חש בגרונו יעסוק בתורה... חש במעיו יעסוק בתורה שנאמר רפאות תהי לשרך, חש בעצמותיו יעסוק בתורה... חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא". נמצא שמלאך רפאל יש לו חלק גדול בתורתם של ישראל, כי על ידי עסק התורה הוא צריך לבוא ולרפא כאב ראשם גרונם וכל גופם, לכן דוקא רפאל לא מירתת מכיון שיש לו חלק בתורה גם אחרי שניתנה לישראל עכדה"ק.

המלאכים לא קיבלו התורה משום שאכלו בשר בחלב

כדרכה של תורה שנדרשת בשבעים פנים, נראה ליישב מדוע רק מיכאל וגבריאל רתנו מאברהם אבינו, כאשר ישבו תחת העץ ויאכלו, ואילו מלאך רפאל לא רתת, ובדרך אגב נרוויח לבאר דברי מרן מהר"א מבעלזא ז"ע, מדוע באמת זכה דוקא מלאך רפאל, שיש לו חלק בתורתם של ישראל יותר משאר המלאכים שבהם אל אברהם.

נקדים מה שהביא ב"דעת זקנים מבעלי התוספות" על הפסוק (יח ח): "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו", מאמר חכמינו ז"ל במדרש:

"למלמד שהאכלים בשר וחלב, וכשרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל אמרו המלאכים תנה הודך על השמים, אמר להם כתוב בתורה (שמות כג ט) לא תבשל גדי בחלב אמו, ואתם כשירדתם למטה אכלתם בשר וחלב שנאמר ויקח חמאה וחלב, מיד הודו להקב"ה, והיינו דכתיב בפרשת כי תשא (שמות לד כז) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל, וכתיב לעיל מיניה לא תבשל גדי בחלב אמו".

יומתק לפרש בזה כוונת המדרש שהבאנו בתחילת המאמר, כי לפני שאכלו אצל אברהם כתוב: "והנה שלשה אנשים נצבים עליו", שהיו המלאכים "נצבים עליו" למעלה מאברהם, אולם אחרי שאכלו אצלו כתוב: "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו", שהיה אברהם "עומד עליהם" – למעלה מהם בקדושתו.

לפי האמור הביאור בזה, כי כל זמן שלא אכלו המלאכים בשר בחלב, עדיין לא היתה סיבה שלא לתת להם את התורה, לכן "והנה

מדרש: "והוא עומד עליהם, אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת וגבריאל מירתת", מדוע לא פחד מלאך רפאל

כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע: מלאך רפאל ריפא את אברהם, וגרם לו שמחה של מצוה שיזכה להשראת השכינה

כ"ק מרן מהר"א ז"ע: מלאך רפאל יש לו חלק בתורתם של ישראל, שהרי: "חש בראשו יעסוק בתורה"

קושיית הרבי ר' העשל ז"ע: איך בישל אברהם בשר בחלב שיש בזה לא תעשה אפילו אם אינו אוכלם

נמצא כי מצד היסורים הגדולים שהיו לאברהם אבינו ביום שלישי למילתו, אף שקיבלם באהבה גדולה, בכל זאת לא היה מסוגל להיות בשמחה הראויה, שיזכה לגילוי הגדול של השראת השכינה בשלימות שזכה במעמד זה של: "וירא אליו ה'", על כן הקדים הקב"ה לשלוח אל אברהם את המלאך רפאל, כדי שירפא אותו מצער המילה, ועל ידי זה זכה לגילוי הגדול של השראת השכינה בשלימות.

הנה כי כן שני המלאכים מיכאל וגבריאל, כאשר הרגישו הקדושה הגדולה של השראת השכינה על אברהם שלא זכו לה עד הנה, נפל עליהם פחד גדול עד שהיו מרתתין מהאור הגדול של השראת השכינה, אבל המלאך רפאל שסייע לאברהם להשיג השראת השכינה, על ידי שירפא אותו מצער המילה וגרם בכך שיוכל לשמוח בשמחה של מצות מילה, על כן לא מירתת כי היה לו כח לסבול קדושת השראת השכינה שהוא עצמו גרם לכך.

מלאך רפאל יש לו חלק בתורתם של ישראל

הוסיף על כך כ"ק מרן מהר"א מבעלזא ז"ע ליישב ענין זה בדרך נפלא, על פי מה שמצינו במדרש כי על ידי סעודה זו שאכלו המלאכים אצל אברהם זכו ישראל למתן תורה, כמבואר במדרש (שמו"ר כח א):

"ומשה עלה אל האלקים, הדא הוא דכתיב (תהלים סח ט) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם... באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקב"ה קלסטיירין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה, אי אתם מתביישין הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, אמר הקב"ה למשה, לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם, שנאמר לקחת מתנות באדם, ואין אדם האמור כאן אלא אברהם, שנאמר (יהושע יד טו) האדם הגדול בענקים, הוי ומשה עלה אל האלקים".

עליהם, מיכאל מירתת וגבריאל מירתת". כלומר מיכאל וגבריאל פחדו מאברהם פחד גדול עד כדי רתת וזיע, וצריך ביאור: א) מה ראו על ככה מיכאל וגבריאל שפחדו פחד כל כך גדול, מאברהם בעל החדד שקירבם באהבה גדולה בכל מיני קירבות, ב) הלא כבר נתבאר בדברי חכמינו ז"ל, כי שלשה מלאכים שבאו אל אברהם היו מיכאל, גבריאל, רפאל, מדוע אם כן פחדו מאברהם רק מיכאל וגבריאל: "והוא עומד עליהם, אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת וגבריאל מירתת", מה גרם למלאך רפאל שלא פחד מאברהם.

כבר הרגיש בכך ה"יפה תואר" על המדרש (שם) ונדחק בזה: "ולא הזכיר את רפאל דאתי בכח מכל שכן, דהמה גדולים ממנו כדאיתא בפרי עץ חיים". אולם המפרשים לא נסתפקו בזה, כי מה היה חסר אם המדרש היה מוסיף רק עוד שתי מילים: "רפאל מירתת", זאת ועוד שהיה יכול לקצר ולכוללם יחד: "מיכאל גבריאל ורפאל מרתתין".

מלאך רפאל גרם שיזכה אברהם להשראת השכינה

פתח דברינו יאיר ללמוד ביאור נפלא על כך במשנתם הטהורה של רבותינו הקדושים מבעלזא ז"ע, כפי שהביא בספר "ויגד יעקב" (ד"ה והנה שלשה) ששמע מפה קדשו של כ"ק מרן מהר"א מבעלזא ז"ע, שאמר בשם אביו כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת ל):

"ושבחתני אני את השמחה, שמחה של מצוה, ולשמחה מה זה עושה, זו שמחה שאינה של מצוה, ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'".

בפרשתנו פרשת וירא: "וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה". מי הם שלשה אנשים אלו, על כך מצינו ברש"י:

"כחום היום, הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים. והנה שלשה אנשים, אחד לבשר את שרה, ואחד להפוך את סדום, ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות... ורפאל שריפא את אברהם הלך משם להציל את לוט".

ומקור הדבר בגמרא (ב"מ פו): "מאן נינהו שלשה אנשים, מיכאל וגבריאל ורפאל, מיכאל שבא לבשר את שרה, רפאל שבא לרפא את אברהם, גבריאל אזל למהפכיה לסדום". וכן מבואר במדרש (שם מח ט): "וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו... מיכאל רפאל גבריאל".

"מיכאל מירתת גבריאל מירתת"

בענין שלשה מלאכים קדושים הללו: מיכאל, גבריאל, רפאל, מצינו מאמר נפלא במדרש שעמדו על השינוי הגדול שחל אצל המלאכים, כי כאשר הגיעו אל אברהם כתוב: "והנה שלשה אנשים נצבים עליו", משמע שהרגישו כי הם עומדים בקדושתם "עליו" למעלה מאברהם, ואילו אחר כך כתוב (יח ח): "והוא עומד עליהם תחת עץ ויאכלו", משמע שהשיגו כי אברהם אבינו בקדושתו "עומד עליהם" – למעלה מהם, ועל כך אמרו (ב"ר מח ג):

"והוא עומד עליהם, הכא את אמר 'והוא עומד עליהם', ולהלן אמר 'נצבים עליו', אלא עד שלא יצא ידיהם 'נצבים עליו', כיון שיצא ידיהם 'והוא עומד עליהם', אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת גבריאל מירתת".

כלומר בהתחלה טרם שמילאו את שליחותם אצל אברהם ולא השיגו קדושתם, חשבו שבהיותם מלאכי עליון יצורים רוחניים, הרי הם "נצבים עליו" למעלה ממנו בקדושתם, אבל אחרי שמילאו את שליחותם אצל אברהם וראו גודל קדושתו, אז כבר השיגו שאברהם עומד למעלה מהם בקדושתו.

והנה עצם הדבר שנתגלה להם, כי אברהם אבינו עומד בקדושתו למעלה מהמלאכים הוא די ברור, שהרי בנוסף על כך שנוכחו לדעת גודל קדושתו, בקיום מצות הכנסת אורחים במסירות נפש ביום שלישי למילתו, כאשר היה שרוי בצער גדול של המילה, הרי ראו גם איך מסוגל קרוץ וחומר בשר ודם לבקש מהקב"ה (יח ג): "ויאמר אדני אל נא תעבור מעל עבדך", כמו שפירש רש"י שאמר להקב"ה, להמתין עליו עד שירוף ויכניס את האורחים, ומזה הבינו שהוא עומד בקדושתם למעלה מהם.

אולם מה שצריך להבין הוא סיום מאמר המדרש: "והוא עומד עליהם, אימתו מוטלת

שלשה אנשים נצבים עליו, שהרגישו שהם נצבים למעלה מאברהם, שהרי יוכלו לבוא בטענה שראוי לתת להם את התורה ולא לישראל. אולם אחרי שנתן להם אברהם לאכול: **"ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם"**, שנתן להם לאכול בשר בחלב.

והנה היו מוכרחים לאכול מה שנתן להם אברהם, שהרי הקב"ה שלחם לשם כך שיאכלו אצל אברהם כדי שיקיים בהם אברהם מצות הכנסת אורחים, לכן מיד אחרי שאכלו בשר בחלב אצל אברהם השיגו גם המלאכים: **"והוא עומד עליהם תחת העץ"**, שאברהם עומד במדריתו למעלה מהם, שהרי הוא יזכה לשבת **"תחת העץ"** – תחת צל התורה הנקראת (משלי ג יח): **"עץ חיים היא למחזיקים בה"**, וכל כך למה, **"ויואכלו"**, משום שהמלאכים אכלו בשר בחלב והפסידו על ידי זה את התורה.

הקושיא העצומה של הרבי ר' העשל זי"ע

והנה בספר "חנוכת התורה" (פרשת משפטים) מביא בשם רבן של ישראל הגאון הגדול הרבי ר' העשל מקראקא זי"ע, שהקשה קושיא עצומה על מאמר המדרש, שהמלאכים לא קיבלו את התורה משום שאכלו בשר בחלב אצל אברהם, שהרי שנינו בגמרא (חולין קטו): **"דבי רבי ישמעאל תנא, [כתיב] לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים, אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול"**.

מבואר מזה כי מלבד האיסור לאכול בשר בחלב, יש גם כן איסור לבשל בשר בחלב אפילו אם אינו מתכוון לאוכלם, זאת ועוד מבואר בגמרא (חולין קח). ונפסק להלכה בשלחן ערוך (יורה דעה סימן פז סעיף א): **"דרך בישול אסרה תורה"**, כלומר מן התורה אינו אסור לאכול בשר בחלב רק אם בישלם תחילה יחד, והיינו משום שהזכיר הכתוב איסור אכילה בלשון בישול, ורק מדרבנן אסור אפילו לא בישלם יחד.

לפי זה מקשה הרבי ר' העשל ממה נפשך, אם לא בישל אברהם את החמאה והחלב עם בן הבקר אשר עשה, כי אז הרי לא עברו המלאכים איסור מן התורה במה שאכלו בשר בחלב שלא נתבשלו, מדוע אם כן לא קיבלו את התורה משום שאכלו בשר בחלב, ואם נאמר שאברהם בישל את הבשר בחלב לפני שנתנם למלאכים, כי אז הלא גם אברהם עבר על איסור מן התורה לבשל בשר בחלב, וסיים הרבי ר' העשל הקושיא ב"וצריך עיון" ולא תירץ כלום.

מלאך רפאל התחפש לפר גדול

אולם מצאתי על כך תירוץ נפלא בספר "עמודי שבעה" (סימן ו), על פי מה שהביא בשם "חסד לאברהם" להמקובל האלקי רבי אברהם אזולאי (חלק עין משפט נהר נא) ענין פלאי, איך נסתבב הדבר שנתגלה מערת המכפלה לאברהם אבינו, ומבאר שם בתחילת דבריו כי בין לחיים ובין למתים קשה מאד ללכת לגן עדן, מפחד מלאכי חבלה של הגיהנם העומדים בצפוננו של עולם:

"לכך גזרה חכמתו יתברך לעשות מחילות עפר, ממערת המכפלה בחברון עד חוף עולם השפל סמוך לגן, כדי שיעברו נשמות הצדיקים דרך ישר שם ולא יפגעו במזיקים, ואדם וחיה קבורתם, ומיום שנקברו שם אדם וחיה נסתם פי המערה מפני הבריות שלא ידעו מעלת המקום.

ובאותו יום שהלך אברהם אל הבקר עם ישמעאל בנו ליטול ג' פרים ממקנה שלו, הלך אחריו רפאל בנסתר, ולאחר שנטל אברהם ב' פרים ונתן ביד הנער להוליכו, היה משתדל ליקח עוד פר שלישי, ונראה רפאל לפניו לפר

חשוב ומשובח, וזהו רפאל פר א"ל, רצונו לומר פר חשוב, וכשבא אברהם ליטלו, היה הפר נשטט ובורח מעט מעט, עד שהוליכו בפתח המערה ונפתח פתח המערה, וכל זה בשליחותו של מקום.

וכשראה אדם וחיה קבורים שם והריח ריח גן עדן, מיד ידע מעלת המקום וחמד שם להיות קבורתו, ומיד נמסר הפר מאליו ביד אברהם, ובהגיע לאהלו לא מצא אלא שנים, [כי מלאך רפאל שנתלבש לפר השלישי נעלם כדי לחזור בין השלשה אורחים], **והוצרך [אברהם] לברוא פר שלישי על ידי ספר יצירה, כדי שלא יצטער בסעודת אורחין, שאם היה חוזר אל המקנה היה עובר זמן המאכל, וזה שאמר הכתוב, הבקר אשר עשה - עשה ממש"**.

מוסיף ה"עמודי שבעה" לפרש בזה כמין חומר הפסוק: **"ואל הבקר רץ אברהם**

הם היותר מיוחסים, כי אין מוסרין סתרי תורה כאלה, אלא לצנועין ומיוחסי ישראל בכל דור ודור, על כן מסרו לבני הגבירה ולא לבני השפחות.

והנה מצינו בגמרא (סנהדרין סה:): [רב חנינא ורב אושעיא] **דבראו עגלא תלתא בכל ערב שבת על ידי עסק ספר יצירה בצירוף השמות, ובדאי זה הנברא על פי השמות ולא מצד התולדה, אין צריך שחיטה וניתר לאוכלו בעודו חי, וכך עשו השבטים, ויוסף לא ידע והיה סבור שהוא הנוול מאב ואם, הביא דבה זו אל אביו שהם אוכלים אבר מן החי, והם כנים היו וכדין עשו.**

עוד איתא בגמרא (שם), **רבא ברא גברא, שדריה לגבי רבי זירא, ופירש רש"י על ידי שמות ספר יצירה... וכשעסקו השבטים בצירוף סודות אלו, ורצו להתחבר עליהם בני השפחות,**

חסד לאברהם: מלאך רפאל התחפש לפר גדול, כדי שירדוף אחריו אברהם ויגיע למערת המכפלה

כיון שהגיע למערת המכפלה נעלם רפאל וחזר לשאר המלאכים, ונאלץ אברהם לברוא פר בספר יצירה

עמודי שבעה: אברהם ברא בקר אחד בספר יצירה שאותו בישל בחלב ואין עליו איסור בשר בחלב

המלאכים לא ידעו שאברהם ברא את הבקר בספר יצירה, נמצא שעברו על איסור אכילת בשר בחלב

אמרו השבטים, אתם בני השפחות, וכוונתם היתה לשם שמים כי לא נמסרו אלו העניינים אלא למיוחסים שבדור הזה, ויוסף לא ידע זה וסבר שהיו מזלזלים בכבוד אחיהם לקרוא אותם עבדים ובה והגיד לאביו, הרי לך כי השבטים היו צדיקים וגם יוסף הוא צדיק יסוד עולם".

"ואת הבקר אשר עשה" שברא בספר יצירה

נמצינו למדים מדברי השל"ה הקדוש, כי בהמה שנבראה על ידי צירופי אותיות של ספר יצירה, אין עליה דין אבר מן החי ואינה צריכה שחיטה. לפי זה מיישב ה"עמודי שבעה" הקושיא איך בישל אברהם אבינו בשר בחלב כמין חומר:

"אברהם שברא בהמה על ידי ספר יצירה ונתן למלאכים לאכול עם חלב, על בהמה כזו לא היה חייב משום איסור בשר בחלב, שהרי בשר כזה אינו נקרא בשר כלל. אך פן יאמר האומר הרי שלשה בהמות היו, והאחת לכד נבראת על פי שמות, ואם כן איך האכיל אברהם השנים האחרים עם חלב שהרי הם בשר ממש, לפיכך בא הכתוב לגלות ענין זה וגם לתרץ קושיא זו, ואומר, ויקח חמאה וחלב ואת בן הבקר, וקשה איך עבר אברהם על איסור בשר בחלב.

לכך בא כמתרץ ואומר, **'אשר עשה, רצונו לומר אותו בן הבקר אשר עשה בעצמו, וברא על ידי שמות דספר יצירה שאין שם בשר עליו כלל, אותו נתן לפני המלאכים בחלב, אבל שנים האחרים שנבראו כסדר תולדות הנוולדים מאב ואם ודאי לא נתן לפניהם, ולא עבר אברהם ח"ו על איסור בשר בחלב"**.

מעתה בשלמא אברהם אבינו עצמו לא עבר על איסור בשר בחלב, משום שידע נאמנה

כי אותו בקר שבישל עם חלב ברא הוא עצמו בספר יצירה שאין עליו דין בשר בחלב, אבל המלאכים שלא ידעו שאברהם ברא בקר בספר יצירה איך אכלו בשר בחלב, לכן לא ניתנה להם התורה.

ואם תאמר הלא מלאך רפאל שהתחזה לפר גדול ונעלם לפני הסעודה, ידע שאברהם ברא את הבקר השלישי בספר יצירה, שהרי לא היה מסוגל למצוא פר אחר, ויש לומר כי מאחר שלא ניתנה לו רשות, לא היה יכול לגלות לשאר המלאכים על כך, אלו תוכן דבריו המתוקים מדבש ונופת צופים.

מלאך רפאל לא אכל בשר בחלב אצל אברהם

הנה כי כן הרווחנו להבין בזה עומק דברי חכמים וחידותם במדרש: **"והוא עומד עליהם, הכא את אמר 'והוא עומד עליהם', ולהלן אמר 'נצבים עליו', אלא עד שלא יצא ידיהם 'נצבים עליו', כיון שיצא ידיהם 'והוא עומד עליהם', אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת גבריאל מירתת"**.

הביאור בזה כי מאחר ששלח הקב"ה שלשה המלאכים לאכול אצל אברהם, הנה לא היתה להם שום ברירה אלא לאכול מה שהכין להם אברהם, לכן כאשר ראו מה שהכין להם אברהם לסעודה: **"ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם"**, המה ראו כן תמיהו איך יאכלו בשר בחלב שעתידיה התורה לאסור, והבינו מזה כי על ידי אכילה זו של בשר בחלב יפסידו לקבל את התורה.

לכן כתוב מיד אחר כך: **"והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו"**, כי על ידי אכילה זו הבינו שאברהם אבינו **"עומד עליהם"** למעלה מהם, שהרי הוא עתיד לקבל את התורה ולא הם משום שאכלו אצלו בשר בחלב, ועל כך אומר המדרש בדקדוק גדול: **"והוא עומד עליהם, אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת גבריאל מירתת"**.

כלומר דוקא שני מלאכים אלו מיכאל וגבריאל נתמלאו רתת וזיע, כי הבינו שבאכילה זו של בשר בחלב שוב לא יזכו בקבלת התורה, אבל מלאך רפאל שידע כי אברהם ברא בקר אחד בספר יצירה, הבין בעצמו שבישל בקר זה שאין עליו איסור בשר בחלב, לכן לא מירתת שהרי מצדו לא היה צריך להפסיד קבלת התורה, כיון שידע שאין על זה איסור בשר בחלב.

יומתק ליישב בזה מה שלמדנו ממשנתו הטהורה של מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, כי מלאך רפאל יש לו חלק בתורתם של ישראל, כי הוא מרפא כאבם של העוסקים בתורה כמאמרם: **"חש בראשו יעסוק בתורה"**. וצריך ביאור מדוע באמת זכה דוקא מלאך רפאל, שיש לו חלק בתורתם של ישראל יותר משאר המלאכים שבא אל אברהם.

אך לפי האמור הענין נפלא, כי היות שהמלאכים לא קיבלו את התורה משום שאכלו בשר בחלב אצל אברהם, אם כן התינו מיכאל וגבריאל שלא ידעו כי אברהם ברא את הבקר שבישל בחלב בספר יצירה, לכן לא היו ראויים לקבל את התורה, אבל מלאך רפאל שהתחפש לפר גדול שרדף אחריו אברהם ונעלם לפני הסעודה, הרי ידע שאברהם ברא בקר בספר יצירה, נמצא שלא עבר על איסור אכילת בשר בחלב, לכן יש לו חלק גדול בתורתם של ישראל לרפאותם מכל כאבם.

ויש להוסיף תבלין, כי מטעם זה סיבב הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, שמכל השלשה מלאכים דוקא מלאך רפאל לא אכל בשר בחלב אצל אברהם, כדי שיהיה לו חלק בתורתם של ישראל, ועל ידי זה יבוא לרפאותם מכל כאבם בבחינת: **"ולכל בשרו מרפא"**, כדי שיוכלו לעסוק בתורה מתוך בריאות הגוף והנפש.